

יש דברים שהם ג"כ גמילות חסדים, כמו הכנסת אורחים וביקור חולים והלית המת והמלוה האדם והולך בדרך וכן הכנסת כלה לחופה משמת התן וכלה כל אלו הדברים הם ג"כ: ובפרק מפנין (שבת קכ"ז ע"א) א"ר יוחנן גדולה הכנסת אורחים כמו השכמת בית המדרש דקתני מפני האורחים ומפני בטול בית המדרש ורב דימי מנהדררעא אמר יותר מהשכמת בית המדרש דקתני מפני האורחים והדר מפני בטול בית המדרש אמר רב גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה דכתי' ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך וגו' אמר ר"א בא וראה שלא מצאתי הקב"ה מדת בשר ודם מדת בור"ד אין קטן

יכול לומר לגדול המתן עד שאבא אצלך ואילו בהקב"ה כתיב ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך וכו', פי' הכנסת אורחים לכבוד האדם שנברא בצלם אלהים, ודבר זה נחשב דבר גדול כמו מי שהוא משכים לבית המדרש שעושה לכבוד התורה ג"כ. ובמשנה (אבות פ"ג) ג"כ קאמר חביב האדם שנברא בצלם אלהים ואמר חביבין ישראל שניתן להם כלי חמדה כי אלו שניהם שוים. וקאמר רב דימי שהוא יותר מן השכמת בית המדרש, כי השכמת ג"ה זהו כבוד התורה, אבל הכנסת אורחים כבוד אלהים עצמו להכניס האורח לבית ולכבדו בשביל שנברא בדמות ובצלם אלהים, ודבר זה נחשב כבוד השכינה

לגמרי כאשר הוא נותן אל האורח דבר זה ולמ"ד שעשה פונדק, סבר כי עיקר הכנסת אורחים כאשר עושה הכרחי להם, אע"ג שאינו טובה יתירה רק שהיה להם פונדק לאכול ולשתות דבר זה הוא עיקר הכנסת אורחים לא הפרדס שאינו אלא לטובה יתירה ואין ראוי לאורח שיהיה מכביד על בעל הבית. ומ"ד פרדס כי ראוי שיהיה הבעל הבית מכבד את האורח בדברים אלו כפי פירות טובות שראויים לכבד בהם האורח, ואי זה הכבדה ג"כ על בעל הבית כאשר מביא לפני פירות משובחים, כך יש לפרש מחלוקת שלהם אבל פרשנו עוד במקום אחר ואין כאן מקומו

עצמה והוא יותר מן התורה, ולכך התנא מקדים זה שאמר חביב האדם שנברא בצלם אלהים ואח"כ חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה. ודע לך דווקא להכניס אורחים קאמר, שפנים חדשות באו לביתו, וכאשר פנים חדשות באו לביתו ומקבל פנים חדשות בכבוד זהו כבוד השכינה כי חביב האדם שנברא בצלם אלהים, ורב אמר גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכינה, וכל זה מטעם אשר אמרנו כי הקבלת פני שכינה אין רואה השכינה בעצמו כי לא יראני האדם וחי, ואין דבר זה כמו הכנסת אורחים שהוא מכבד האדם כאשר באו אליו פנים חדשות ונראה אליו פנים חדשות והוא מתחבר לגמרי אל צלם אלהים, ודוקא פנים חדשות כמו האורח שמכניס אותו לביתו והוא מתחבר אליו עתה דבר זה נחשב כאלו התחבר לשכינה, ואלו דברים עמוקים מאוד, כאשר תבין ההפרש שיש בין הכנסת אורחים והקבלת פני שכינה כי אין לפרש יותר מזה:

ובפר"ק דפוטה (י' א') ויטע אשל ר' יהודה ור' נחמיה חד אמר פרדס וחד אמר פונדק בשלמא למ"ד פרדס היינו דכתיב ויטע שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים אלא למ"ד פונדק מאי ויטע כדכתיב ויטע אהלי אפדנו ויקרא בשם ה' אל עולם אמר ריש לקיש אל תקרא ויקרא אלא ויקריא מלמד שהקריא אברהם שמו של הקב"ה בפי כל עובר ושב כיצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמר להם וכי משלי אכלתם משל אל עולם אכלתם הודו וברכו למי שאמר והיה העולם. כבר התבאר מדה המשובחת הזאת של הכנסת אורחים שהיה מיוחד בה אברהם, וזה כמו שאמרנו למעלה כי אברהם היה מדתו לגמול חסד, ולפיכך היה לו מדה זאת להכניס את האורחים שהוא גמילות חסדים. ומחלוקת זה שחולקים אם היה האשל פרדס או פונדק דבר זה בארנו במקום אחר ואין להאריך בזה. אבל יש לפרש כי מחלוקת שלהם אינה עיקר הכנסת אורחים אם עיקר הכנסת אורחים כאשר נותן לאורח, דבר שהוא נהנה בו ביותר דבר שהוא טובה והנאה יתרה, ולפיכך אמר שעיקר הכנסת אורחים שנטע פרדס ובו כל מיני מגדים והיה מכניס אורחים להננות אותם בפרדס הזה שהוא טובה יתירה מאוד, ובה הוא איש טוב